

לכבוד :

הוועדה המיוחדת לדיון בהצ"ח התכנון והבנייה (תיקון - פיצול דירות), בהצ"ח בעניין תקופת לידה והורות ובהצ"ח התכנון והבנייה (תיקון-דיוור בהישג יד).
הכנסת, ירושלים

בדואר אלקטרוני

שלום רב,

הנדון: איגוד הנאמנים בשוק ההון – התייחסות להצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון מס' 4) (הפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשע"ז-2017

בשם חברי איגוד הנאמנים בשוק ההון בישראל (ע"ר) (להלן: "האיגוד" או "איגוד הנאמנים"), להלן התייחסות האיגוד בקשר עם הנושא שבנדון:

1. ביום 20 במרץ 2017 פורסמה ברשומות הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון מס' 4) (הפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשע"ז-2017 (להלן: "הצעת החוק"), אשר נועדה להסדיר את תחום מתן האשראי החוץ בנקאי המתבצע באמצעות מערכת לתיווך באופן מקוון בין מלווים ללווים שהם יחידים.

2. לאחר שהצעת החוק נבחנה על ידי חברי איגוד הנאמנים נבקש להעביר את התייחסות האיגוד להצעה זו בכל הקשור לניהול הכספים בחשבון נאמנות, כפי שיפורט להלן.

3. בסעיף 6 להצעת החוק, כלולה ההוראה לפיה לאחר סעיף 38 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן: "החוק העיקרי") תתווספה הוראות 38-ד38 אשר לפיהן בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי ינהל את כספי המלווים המועברים אליו במטרה שיינתנו כאשראי ללווים, ואת הכספים המועברים אליו כהחזר אשראי מאת הלווים, בחשבון נאמנות נפרד לטובת המלווים, אצל אחד מהגופים הבאים:

- תאגיד בנקאי;
 - בעל רישיון למתן שירותי פיקדון אשראי;
 - החברה, כהגדרתם בחוק הדואר, התשמ"ו-1986, בנתונה את השירותים הכספיים כהגדרתם באותו חוק מטעם החברה הבת כמשמעותה בסעיף 88א לחוק האמור;
 - גוף אחר שיקבע שר האוצר בהסכמת שר המשפטים, המפוקח על פי דין.
- סעיף 38ה(ב) קובע כי בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי (להלן: "בעל רישיון") רשאי לגבות את העמלות בעד השירות שהוא נותן מתוך הכספים המנוהלים בחשבון הנאמנות.

4. לעמדת איגוד הנאמנים, לצד ההוראה בסעיף 6 לעניין חובת הפקדת הכספים בחשבון נאמנות, ראוי להחיל חובה נוספת אשר תחייב מינוי נאמן המפוקח על ידי רשות רגולטורית (או לכל הפחות נאמן בעל תנאי כשירות רלוונטיים) אשר יפקח כי הכספים ישמרו וינהלו באופן תקין. במסגרת תפקידו, הנאמן ידאג לענייני הנאמנות כקבוע בחוק, בפעילות באמצעות המערכת, יפקח ויעקוב אחר הכספים הנכנסים והיוצאים ויבטיח כי הם ישמרו בנפרד מחשבונו הפרטי של בעל הרישיון בהתאם להוראות החוק, יבטיח נגישות למידע אודות הכספים ויבטיח כי הכספים שיועברו לא ינוצלו למטרות זרות

וכן יפקח כי גביית העמלות בעד השירות שנותן בעל הרישיון מהכספים המוחזקים בנאמנות תיעשה בהתאם לדין.

5. אין כתקופת זמן זו כדי להדגיש את החשיבות של נאמן מתאים ש"ניתן לסמוך עליו" כדי שיבצע את העבודה החשובה של שמירת כספים עבור אחרים. עד עתה, לצורך הדוגמה בלבד, הארץ רועשת וזועקת את זעקת הרוכשים בקבוצות הרכישה שנותרו חסרי אונים בפני קבלנים ויזמים שנתקלו בקשיים בפרויקטים שהובילו, במקרה הטוב, או בפני גורמים כאמור שחשודים במרמה, בהפרות אמונים ומצויים בחקירות משטרה, דבר שהעמיד את הרוכשים בפני שוקת שבורה (בשל כך, אגב, איגוד הנאמנים אף הציע לחייב נאמן מפוקח לשמירת כספי רוכשים במענה ל"קול קורא לקבוצת רכישה" שפרסם משרד המשפטים ביום 21 ביולי 2016) לצורך הסדרה של תחום קבוצות הרכישה. הדברים כמובן באים לידי ביטוי גם בתחומי חיים רבים אחרים.

6. על מנת לעמוד על החשיבות ועל היתרונות במינוי נאמן מפוקח כנאמן אשר יבטיח ניהול תקין ושמירה על כספי המלווים המועברים אל בעל רישיון להפעלת מערכת לתיוון באשראי, נסקור בקצרה את פעילות חברי האיגוד, שהינם כולם נאמנים המפוקחים על ידי רשות ניירות ערך.

7. איגוד הנאמנים מרכז נאמנים לקרנות, נאמנים לתעודות סל ונאמנים לאגרות חוב, שפועלים מכוח דיני ניירות ערך (ובכלל זה חוק ניירות ערך וחוק השקעות משותפות בנאמנות) ומפוקחים בהקשרים אלה על ידי רשות ניירות ערך.

8. הנאמנים חברי האיגוד נדרשים לפקח על חברות שמנפיקות אגרות חוב לציבור ומחויבים להשיב את החוב האמור בהתאם לתנאי שטר הנאמנות ותשקיף ההנפקה, על מנהלי קרנות נאמנות בניהול השוטף של קרנות הנאמנות ועל מנפיקים של תעודות סל תוך הבטחת קיום יחס נכסים להתחייבויות לצורך השבת ההתחייבויות שבתעודת ההתחייבות ועוד ועוד.

לאחרונה, במסגרת תיקונים 50 ו-51 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968, הוסדרה הפעילות של נאמן האג"ח כגוף בלתי תלוי המחוייב בתנאי כשירות, הכוללים מומחיות מקצועית או מיומנות חשבונאית ופיננסית, ניסיון מקצועי, השכלה וידיעות בתחומי הפעילות, רישום במרשם נאמנים, הפקדת פיקדון לטובת ציבור המחזיקים, חבות ואחריות כלפי המחזיקים וחבות בהחזקת ביטוח לטובת ציבור המחזיקים. בעקבות תיקוני החקיקה והרחבת סמכויותם, נאמני האג"ח הינם שותפים דומיננטיים מאוד בהסדרי החוב אשר הטיפול בהם החל במהלך השנים האחרונות, הנאמנים לאגרות החוב הם אלו אשר ניהלו ו/או מנהלים בפועל את המו"מ מול החברה ומול בעלי השליטה לצורך גיבוש ההסדר ויישומו, ללא השתתפות פעילה במו"מ עצמו של נציגויות מטעם המחזיקים.

באותו אופן הנאמנים לקרנות הנאמנות ותעודות הסל (שייכללו כמכשיר תחת פיקוח על בסיס הסדרה שמקודמת בימים אלה על ידי רשות ניירות ערך ומשכך יחולו על הנאמנים אותן הוראות כאלה של נאמנים לקרנות) מחויבים בהון עצמי, ביטוח, תנאי כשירות, דירקטוריון מקצועי ואחראים על מילוי חובות הנאמן ועוד. הנאמנים מפוקחים על התנהלות מנהל הקרן בהתאם להוראות הדין, הוראות הסכם הקרן, שנחתם בין המנהל לנאמן, והתחייבויותיו של מנהל הקרן על פי תשקיף המנהל והדוחות שפרסם ומבצעים לשם כך בדיקות ובקורות רבות. בנאמנות זו נכסי הקרנות רשומים על שמו של הנאמן על מנת להבטיח את טובת בעלי היחידות מקום בו מנהל הקרן ייקלע לחדלות פירעון או שלא יוכל לקיים התחייבויותיו.

9. משכך, הנאמנים המפוקחים הנם בעלי ניסיון רב בהתמודדות מול אירועי משבר, אירועי קיצון ובשמירה ככלל על הכספים והאינטרסים של צדדים שלישיים שהם הנהנים מכוח הנאמנות. אין ספק שמינוי נאמן לאג"ח, נאמן לתעודות סל או נאמן לקרנות, בהתאם לחקיקה הקיימת, הוכיח את עצמו, מבחינת ההגנה על הגורמים השונים הרלוונטיים.
10. לפחות ככל שעלה בידי האיגוד להבין, המאפיינים של הקשיים בפניהם מתמודדים הלווים והמלווים באמצעות המערכת לתיווך באשראי דומים בעיקרם לקשיים עמם מתמודדים הנאמנים במסגרת פעילותם השוטפת.
11. לסיכום, לנאמן מפוקח יתרונות מובנים, כפי שתוארו לעיל, שיבטיח באופן מיטבי כי כספי המלווים ישמרו וינהלו באופן תקין תוך שמירה על האינטרסים הן של המלווים והן של הלווים באמצעות המערכת וימנע כשלים בתחום כפי שתואר לעיל.
12. אנו נשמח להופיע לפניכם ולהרחיב אודות עמדתנו.
13. אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה ו/או הבהרה נדרשת בנושא.

**בכבוד רב ובברכה,
דן אבנון, עו"ד
יו"ר איגוד הנאמנים בשוק ההון (ע"ר)**

העתקים:
חברי איגוד הנאמנים בשוק ההון בישראל (ע"ר).